

Vår ref.:

Deres ref.:

Dato:

MKF

[Navn]

30. October 2023

Teknas innspill til Rep.forslag om demokratisk kunstig intelligens og om kunnskap om og veiledning i bruk av kunstig intelligens

Tekna mener at det er svært positivt at SV og Venstre setter søkelyset mot bruken og reguleringen av kunstig intelligens. Dette er en teknologi vi er svært opptatt av, og som vi mener det er avgjørende å sette gode og kunnskapsbaserte rammer for.

Trepartssamarbeidet

Tekna mener at det er viktig at utviklingen av et nasjonalt rammeverk følger arbeidslivets etablerte spilleregler for endringsprosesser og omstilling.

Vi kan lære av partene i petroleumsnæringen sitt arbeid på digitalisering i bransjen¹. Partene i felleskap bør samarbeide om å kontinuerlig videreutvikle kompetanse om og forståelse for hvordan digitaliseringens muligheter påvirker risiko. Tekna mener at samarbeid og kunnskapsutveksling mellom partene vil være avgjørende for å få på plass risikobegrensede tiltak når bruken av KI blir stadig mer utbredt i samfunnet og det norske arbeidslivet.

Tekna er også svært opptatt av at digitalisering bør anses organisasjonsutvikling og ikke kun teknologiutvikling.

Tilsyn

I dag har vi en rekke tilsyn som har ansvar for sine respektive sektorer, slik som Petroleumstilsynet, Datatilsynet og Finanstilsynet. Noen av oppgavene som tilsynene gjør i dag kan være sammenfallende med det vi ser for oss at et algoritmetilsyn vil gjøre. Derfor vil Tekna råde partiene til å først øke bevilgningen og ansvarsområdet til disse tilsynene til å også omfavne utvikling og bruk av KI. Etter Teknas syn vil dette være mer hensiktsmessig for å raskt sikre bedre kontroll av teknologien. Vi mener at de nåværende tilsynene vil

---

¹ <https://www.ptil.no/contentassets/3ce1780585364edb9428c2ba06fc842e/rapport-fra-sikkerhetsforum---digitalisering-hms-og-partssamarbeid>

kunne være i stand til å vurdere en algoritme i sin brukskontekst og bedømme om den er trygg innenfor gjeldende regelverk.

Dersom det viser seg at det er behov for et eget algoritmetilsyn vil Tekna kunne støtte et slikt initiativ. Et algoritmetilsyn må ha som hovedformål å sikre tillit til algoritmene. Det bør ikke kun kan være reaktivt og stikkprøvebasert. Et tilsyn må suppleres av standardkrav som fungerer som rettesnor for de som utvikler og tar i bruk kunstig intelligens. Dette vil kunne innebære nasjonale krav til dokumentasjon av modeller, etterprøvbare metrikker for representasjon (bias), egnethet, rettferdighet, samt risikovurdering. For å sikre tilsynets nytteverdi, er det avgjørende at lover og reguleringer er teknologinøytrale og regulerer formål heller enn navngitt funksjonalitet.

Økt samarbeid med EU

Tekna støtter et mer aktivt samarbeid med EU på regulering av KI. Vi mener at det er avgjørende at Norge allerede nå begynner arbeide med å tilpasse seg A.I Act som vil tre i kraft i 2026. Norske myndigheter må sikre at den europeiske forordningen håndheves, samtidig som de må utvikle nasjonale regler og sørge for at et KI-system er i tråd med gjeldende norsk rett.

Som et digitalisert samfunn vil Norge ha viktige læringspunkter å dele med EU og som i sin tur kan påvirke hvordan de nye regelverkene vil se ut. Som et land med høydigital kompetanse og stor tilgang på kvalitetsdata har vi potensiale til å raskt ta i bruk automatiserte verktøy. Etter Teknas syn følger dette med et ansvar for å dele erfaringer med EU.

Data

Potensialet for bedre tjenester, forskningsmessige gjennombrudd og økonomisk gevinst avhenger av kvaliteten på dataen som systemene har tilgang på. Det finnes nok av eksempler på maskinlæringsmodeller som ikke fungerer som vi ønsker fordi modellene er utviklet og trent på data som ikke representerer verdier vi ønsker oss i samfunnet.

Data representerer uansett kun et utvalg eller en forenklet beskrivelse av virkeligheten. Det samme gjør modeller basert på data.

Data har imidlertid liten verdi hvis de ikke er tilrettelagt og tilgjengeliggjort for videre prosessering:

- Tilrettelegging dreier seg om å skape mening ut av det digitale datamangfoldet, om å standardisere og kontekstualisere data og vedlikeholde og sikre konsistent kvalitet, i tillegg til å sikre sporbarhet, sikkerhet, personvern og integritet for å skape nødvendig tillit mellom ulike aktører og eiere av data.
- Digital infrastruktur gjør data tilgjengelige på tvers av geografiske steder, tid, datakilder, dataeiere og brukergrupper.

- Prosessering og foredling av data sikrer at ny innsikt skapes etter hvert som data blir tilgjengelige, og at andre kan gjøre seg nytte av data og innsikt uavhengig av datakilde.

En vanlig misforståelse om data er at kvantitet slår kvalitet, men svaret er at strukturerte og kontekstualiserte data slår begge. Se for deg at data er som lego i en bøtte. Du vet ikke størrelse, farge, type, mengde eller hvem som eier bitene. Da vet du heller ikke hva du kan bygge eller bruke bitene til. Strukturere du bitene ved å sortere og telle over, så vet du hva du har og hva du kan, eller ikke kan bygge. Du vet også hvilke andre biter (eller data) du vil trenge for å bygge det produktet eller tjenesten du ønsker.

Denne struktureringen av data er tid- og ressurskrevende og de aller færreste velger å strukturere sine data på en standardisert måte. Dette kompliserer datadeling, ikke bare mellom offentlig og private aktører, men også mellom enkeltaktører innen samme bransje eller til og med organisasjon. Fordi data er grunnstenen i mange løsninger, tjenester og ikke minst i kunstig intelligens og maskinlæring, bruk av strukturerte og kontekstualiserte data veldig viktig for å muliggjøre datadeling.

Når data er strukturert og kontekstualisert, kan det bygges og anvendes KI-modeller for å forbedre våre offentlige tjenester eller gi ny innsikt som igjen kan øke verdiskaping i samfunnet.

Regelverk rundt datadeling er avgjørende. Det skal beskytte individets rettigheter og personvern, men også legge til rette for effektiv og sikker deling der det er samfunnsmessige fordeler. Gjennom samarbeid mellom ulike offentlige enheter kan man dele data for å skape en mer helhetlig forståelse og dermed bedre tjenester. I dag ligger det en del barrierer da forskjellige myndighetsorganer sitter på «sin egen» infrastruktur og digital kapasitet.

Åpenhet

Tekna mener at myndighetene bør offentliggjøre modeller utviklet i og for det offentlige. Dette vil ha tre klare fordeler.

1. Positivt å utnytte muligheten å dele modeller som kan være egnet for «*transfer learning*» og «*fine-tuning*». En slik delingsmodell vil kunne være tidsbesparende da man ikke alltid vil trenge å trene opp modellen fra bunnen av. Rent teknisk betyr dette at man benytter seg av teknikker som utnytter allerede eksisterende kunnskap i en modell og tilpasser modellen til å løse nye oppgaver. På den måten vil andre institusjoner og organisasjoner kunne dra nytte og læring fra de delte modellene. Slik demokratisering av kunstig intelligens kan videre bidra til å fremme innovasjon og redusere kostnaden av utvikling av nye produkt, på tvers av sektorer i Norge.
2. Åpenhet gjør at vi skaper mer tillit til prosesser der KI-modeller blir brukt. Dette er spesielt viktig i sammenhenger der KI-modeller blir brukt

til å fatte beslutninger som har stor påvirkning på enkeltpersoner eller samfunnet som helhet. Innsikt i modellene gir også mulighet for uavhengig vurdering og evaluering, noe som kan bidra til å avdekke eventuelle biaser eller feil i modellene og i tur forbedre produktet eller tjenesten som bruker modellen. Modellene blir som et resultat mer pålitelige.

3. Et viktig klimatiltak, da trening av algoritmer, er svært energikrevende og belastende for miljøet.

For mer utfyllende svar ber vi partiene se til vårt innspill til Høyres partihøring om kunstig intelligens.²

Med vennlig hilsen

Line Henriette Holten
generalsekretær

2

<https://www.tekna.no/globalassets/filer/politikkdokumenter/horingsdokumenter/2023/20230809-teknas-innspill-til-hoyre-om-kunstig-intelligens-pdf.pdf>